

Csaba László: Elmaradt a gazdasági csoda Közép-Európában

Elindult egy felzárkózási folyamat Magyarországon, de elakadt, és minőségi értelemben a visszaesés jelei bontakoztak ki – monda Csaba László akadémikus, aki szerint ebben az értékrendnek nagy a szerepe.

Fenntartható növekedési modellre van szükség Magyarországon, mert nagyon ritka esetben fordul elő, hogy egy ország előretörése tartós marad – mondta Csaba László közgazdászprofesszor a Magyar Közgazdasági Társaság Közép-Európa gazdasági fejlődéséről szóló fórumán, melynek alapját új könyvének megjelenése adta.

A Válság, gazdaság, világ – Adalék Közép-Európa három évtizedes gazdaságtörténetéről címmel megjelent kötetében az akadémikus Németország, Oroszország, Lengyelország és Magyarország utóbbi harminc éves fejlődése alapján négy féle gazdasági modellt vizsgált meg, és elemezte, miért maradt el a gazdasági csoda Közép-Európában.

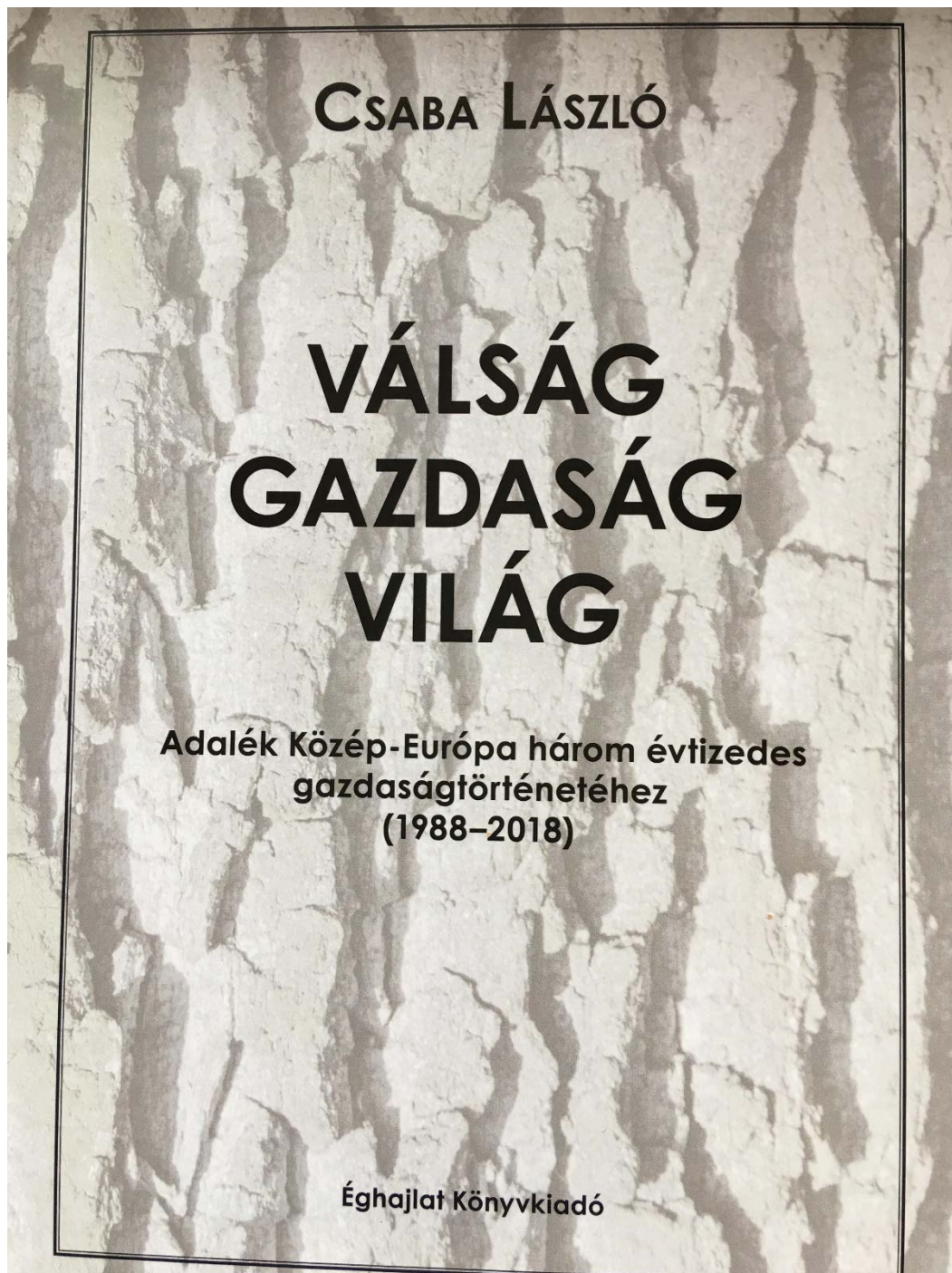
Három évtizeddel a szovjet birodalom felbomlása után és a piacgazdasági és demokratikus átalakulás kezdete után Csaba László úgy látja, hogy határvonalhoz értünk, és „ami korábban feltartóztatatlannak tűnt, a piacgazdaság és a parlamenti demokrácia tényerése visszarendeződhet”.

Németországot egy igazi gradualista sikertörténetként vázolja, míg Lengyelország „kifutó modell” lehet a sikerei ellenére is. Ugyanakkor a lengyeleknek sikerült, hogy ciklusokon átívelő középutas gazdaságpolitikát tudtak folytatni, és a „hazádnak használj” elvet követték, ennek is köszönhető, hogy a 80-as évek abszolút kilátástalanságából ki tudtak törni és gazdasági sikereket értek el.

Ezzel szemben az orosz modell a katasztrófa felé sodródik, és a belbiztonság kivételével nem nevezhető sikertörténetnek. A hazai modellről az akadémikus úgy véli, hogy új növekedési modellre van szükség, mert ugyan elindult egy felzárkózási folyamat, de az végül elakadt, és a minőségi visszaesés jelei bontakoztak ki.

Az akadémikus szerint a rendszerváltó elitnél a rövidtávú szemlélet kerekedett felül, és az értékrendben és a társadalmi közbeszédben is szükség van változásra.

Csaba László a sikeres gazdasági felzárkózás jó példái közé sorolta Szingapúrt, Írországot és Finnországot, ahol megvalósult a fenntartható növekedést.



A Budapesti Gazdasági Egyetemen megrendezett fórumon az akadémikus előadását követő szakmai kerekasztal-beszélgetésen Palócz Éva, a Kopint-Tárki Zrt. vezérigazgatója úgy fogalmazott, hogy erőteljes fellendülés volt a régióban, bár kétségtelen, hogy ír típusú gazdasági csodára nem került sor, de „ahány ország, annyi történet”.

A lengyel modellt illetően nem kifutó modelltől van szó, mert a gazdaságuk dinamikusan nő, politikailag azonban krízist élhetnek át. A magyar fejlődési úttal kapcsolatban kiemelte, hogy a rendszerváltáskor

Csehország után a második helyen álltunk, most pedig „Szlovákia hátát nézzük, miközben Románia már megközelített minket”.

A versenyképesség terén a kisvállalatok és a nagyok közötti termelékenységi különbség háromszoros, ami nagyobb mint a régiós átlag – tette hozzá Palócz Éva. Mint mondta, azért lehetünk borúlátók, mert az értékrendek rossz irányba haladnak.

Suppan Gergely, a Takarékbank vezető elemzője arra hívta fel a figyelmet, hogy a lengyelek adósságkönnyítést kaptak a rendszerváltás után, és a balti államok is adósság nélkül indultak.

A lengyelek sikertörténetnek tűnnek, tavaly is dobogós helyre kerültek a növekedésben, dübörög a gazdaság, és másfél millió ukrán vendégmunkást foglalkoztatnak a munkaerő-hiány miatt.

Szlovákia felzárkózása kapcsán emlékeztetett arra, hogy a Dzurinda-kormány idején, 2004-ben történt meg a pozitív fordulat, amikor egyébként itthon elrettentő példaként tekintettek a szlovák éhséglázadássokra.

Példaként hozta a 2007-es évet, amikor a szlovákoknál 11 százalékos volt a növekedés, nálunk pedig fél százalék körüli: ezekben az években maradtunk le a leginkább.

Mint mondta, 3-4 éven belül Portugáliát érhetjük be reálisan, a görögöket le hagytuk ugyan, de ez a görög gazdaság visszaesésének köszönhető elsősorban. A Suppan szerint a termelékenység emelkedett az elmúlt években, erre példaként hozta, hogy az építőiparban 67 százalékos növekedés volt, miközben az alkalmazottak száma ennek töredrészével emelkedett.

A termelékenység javulásánál tavaly következett be fordulat – tette hozzá a vezető elemző.

Szepesi Balázs, az Innovációs és Technológiai Minisztérium gazdaságfejlesztésért felelős helyettes államtitkára szerint jól teljesítő Magyarországról beszélhetünk, ahol nőtt a vállalatok termelékenysége, és az utóbbi években sok hátrányunkat ledolgoztuk, ennek ellenére a visegrádi országokhoz képest még mindig van lemaradásunk.

Ennek egyik oka, hogy 1990 és 1996 között lassabb fejlődést mutatott az ország, mint a régiós átlag, és 2003-tól egy beragadást láthattunk, illetve a 2008-2009-es válság rajtunk sokkal nagyobbat ütött.

Reálisan nem állt olyan alapokon az ország, hogy csodát lehetett volna várni – fogalmazott Szepesi Balázs.